

Samnanger historielag
Fotoutstilling oktober 2024

Gårdsdrift og daglegliv

I Børdalen dreiv dei stort med geitedrift. Tre av bruka hadde om lag 15 geiter kvar. Til saman hadde dei om lag 50 geiter, som gjekk i lag i marka. Men til mjølketid stilte dei framfor kvar sine fjøs. Vi ser Marta Børdal d.e, ved grinda i gjerdet ved geithuset. Bak grinda ser vi taket på geithuset til Samlane. Innom grinda står ei mor med barnevogn. Marta hadde namn på alle geitene sine. På dette bildet sto namnet på alle geitene bakpå, men ikkje kven som står der med barnevogna.

Dette er på det høyeste punktet på vegen frå Mørkhølen til Børdalen. Vi ser Kristina Børdal f 1890 og mor hennar, Marta Børdal f 1870. I bakgrunnen ser vi Lassane sitt geithus framme, og Samlane sitt bak. Over bakkekammen skimtar vi nokre av husa i Børdalen.

Folk hadde eit godt forhold til dyra sine. Vi såg på eit tidlegare bilde at Gamle-Marta Børdal hadde namn på alle geitene sine. Ho kjende dei personleg. Også Solveig Eikestad stelte godt med dyra sine.

Datering: Tidleg 1950-tal.

Her er det Elisa Svensdal som gir sauene noko godt. Dette er i Bruabotn, og bildet er tatt sør for floren. Bak Elisa ser vi stabburet.

Datering: Tidleg på 1920-talet?

Marie Kolle med den siste kua i Svensdalen - 1973

Gode venner hos Perane. Stella ser på katten som et.

Datering: Tidleg 1950-tal.

Svensdalen. **Marie Kalle** med hest og føll

Erna Drageset i fjøset.

Datering: Anslagsvis 1985.

I fjøset hos Erna og Norvald Drageset. Legg merke til at båsane har skiferheller som skiljevegg.

Datering: Truleg om lag 1985.

Ester og Aud Norunn Kleivane, frå Seinhushaugen, er med tante Solveig Eikestad på mjølking i marka. Tvillingjentene var fødd i 1944. Truleg er dette heilt tidleg på 1950-talet. I byrjinga av 1900-talet var kyrne mindre, berre om lag halvparten av vekta ei ku har i deg. Dette har samanheng både med avl og med fôringa.

Storeveren «Larrisen» på utstilling i Norheimsund 1963. Dette var Alf Høysæter sin ver, og det var tungt å selja han. Men då han fekk heile 500 kr for han, gjekk det litt betre. Den hausten begynte Alf på yrkesskulen.

Sauesanking i innhegning for sortering på Haugen, på 1980-talet. Til tider har det vore mykje hamnesau på Høysæter. På det meste er det sagt 1300 stk. Før i tida låg eigarane rundt på gardane i den veka sankinga fann stad.

Når jobben var gjort førte dei sauene etter vegen til båt som henta dei på Tysse. No for tida har dei meir moderne bilskyss.

Om ein stelte godt med dyra og hadde eit godt forhold til dei, var ein ikkje sentimental.
Her er Asbjørn Eikestad f 1952, som svir smalahove.

Datering: Ca 1958

Familien Fossdal hjelper til i slåttene hos Perane på Høysæter. Frå venstre: Karl Fossdal, Kjell Ove Fossdal, Målfrid Eikestad, Anna Fossdal, Arne Eikestad, Solveig Eikestad, Jan Birger Fossdal. (Anna Fossdal er søster til Arne Eikestad.)

Slåttonn i Tunet på 1930-talet. Frå V. Margit S. Høysæter (1910-2004), Kristina S. Høysæter (1903-1997), Margreta S. Høysæter (1865-1955), Klara K. Høysæter (1903-1998), Borghild S. Høysæter (1928-2021). Karen med ljå er truleg Samuel S. Høysæter, så Gunnlaug S. Høysæter (1929-2019). I bakgrunnen Perane (bruk 6), og Lassane (bruk 4). Til venstre for Perahuset ser vi også meieriet på Høysæter.

Vivian Eikestad hjelper besto, Solveig Eikestad å hesje.

Datering: ca 1974

Tørrhøykøyring hos Perane tidleg på 1950-talet. Arne Eikestad lesser høy. Den største guten er truleg Arvid Rasmussen, sonen til fotografen. Dei hadde hytte hos Sjurane.

Per Eikestad køyrer høy. Her har dei fått gummi hjul på høyvogna.

Kåre Grindheim og Andres Høysæter bind høyet godt fast på dragsleden.

Datering: 1957

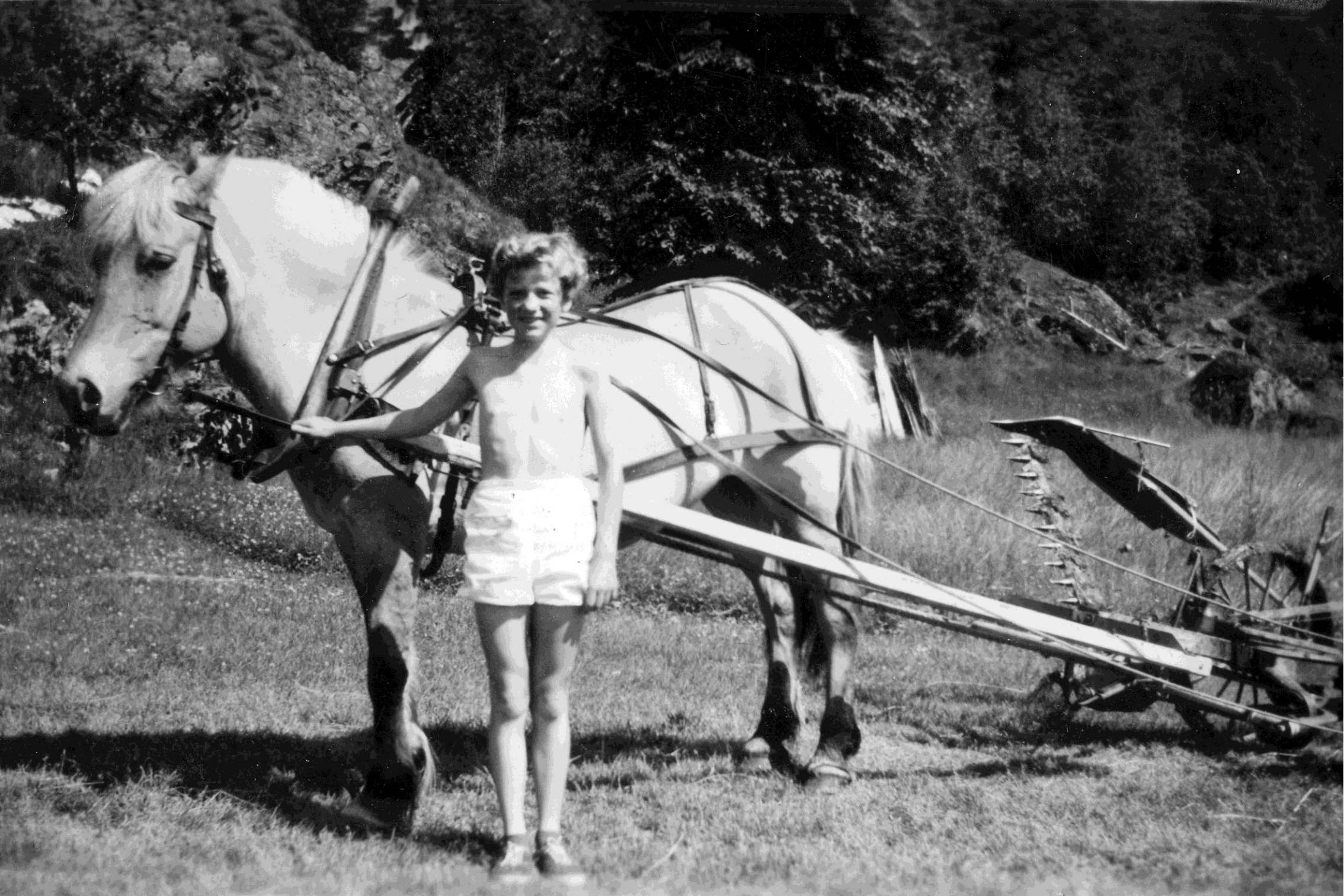
I marka var det enklast å bruke dragslede. Dragsleden til høyllass, hadde om lag 2 m lange meier. Før nyvegen kom opp frå Børdalen, nytta dei ein annan dragslede med meier på i underkant av 1 m til tunge ting opp gamlevegen.

Det kunne også vere enklast å ta høyet på nakken med børtog. Dei stramma børt med eit tau som gjekk gjennom ei løkke gjort av bøygde ask, ein såkalla håvel.

Instaslåtto. Johannes Høysæter slår på gamlemåten med langorv. Ljåen var grei å ha, sjølv om ein etter kvart fekk slåmaskin. Med ljå og stuttgartorv, fekk ein med seg gras der slåmaskina ikkje kom til.

Svensdalen sommeren 1955

Inger Johanne Viken med hest og slåmaskin.

Instaslåtto. Jostein Høysæter med moderne utstyr. Tohjulingen kunne utstyrast med slåmaskin, og dette var ei stor lette.

Alt blei nytta. Kvist frå felte tre blei hogd til ris, og bunta i hop. Dette ga rask og sterk varme når dei fyrte, t.d. under ei steiketakke. Dette er Alfred Børdal, onkelen til Johan Bolstad.

Med traktoren blei mykje av arbeidet enklare. Veden kommer lett på plass i uthuset.
Datering: Kring 1985.

Kustølen, like innafor Instaslåtto. Dei mjølka ofte kyrne ute på beitet, og til mjølketid kom kyrne gjerne hit for å bli mjølka.
Ca 1965. Andreas og Agnes Høysæter.

Søndagen pynta dei seg. Her er ungdomane ute i finveret, på Kuhaugen.

Frå venstre: 1) Severina Høysæter (Heimstaslåtto), 2) Johannes Høysæter (Hauen), 3) Berta Høysæter (Hauen), 4) Bak Berta, står Solveig Høysæter (Heimstaslåtto), 5) Andreas Høysæter (Heimstaslåtto). 7 - 11 er ukjende.

Margreta S. Høysæter si Gravferd frå Tunet Juli 1955. Bildet viser Høysæter "Lassabrekkena" , før vegen var ferdig til «Florhauen».

Løa brann ned i Svensdalen i 23. juli 1981

Lynet slo ned i løa til bruk 1 torsdag 23.7.1981, og heile løa brann ned.

Les om saka i Samningen nr 25 / 1981

Samnanger historielag
Fotoutstilling oktober 2024

Bygningar, meieri, skule mm

Høysæter hadde eige meieri, skipa 1891 med 10 medlemar. Dei første åra lagde dei gammalost og mysost i tillegg til smør. Seinare kun smør. Varene selde dei til Bergen. Meieriet låg mellom Perane og Lassane, og er her utstyrt med ei pil. Da vegen etter krigen kom til Høysæter, vart mjølka sendt til meieriet på Tysse med bussen, som var kombinert godsrute og buss. Huset heilt til venstre er «Perane», og dei to til høgre er «Lassane».

Andre samtidige grendemeieri: Frøylandsdal, Hisdal, Myren, Nordbygda, Steinsland, og Tveit.

Høysæter kveldskule 1914

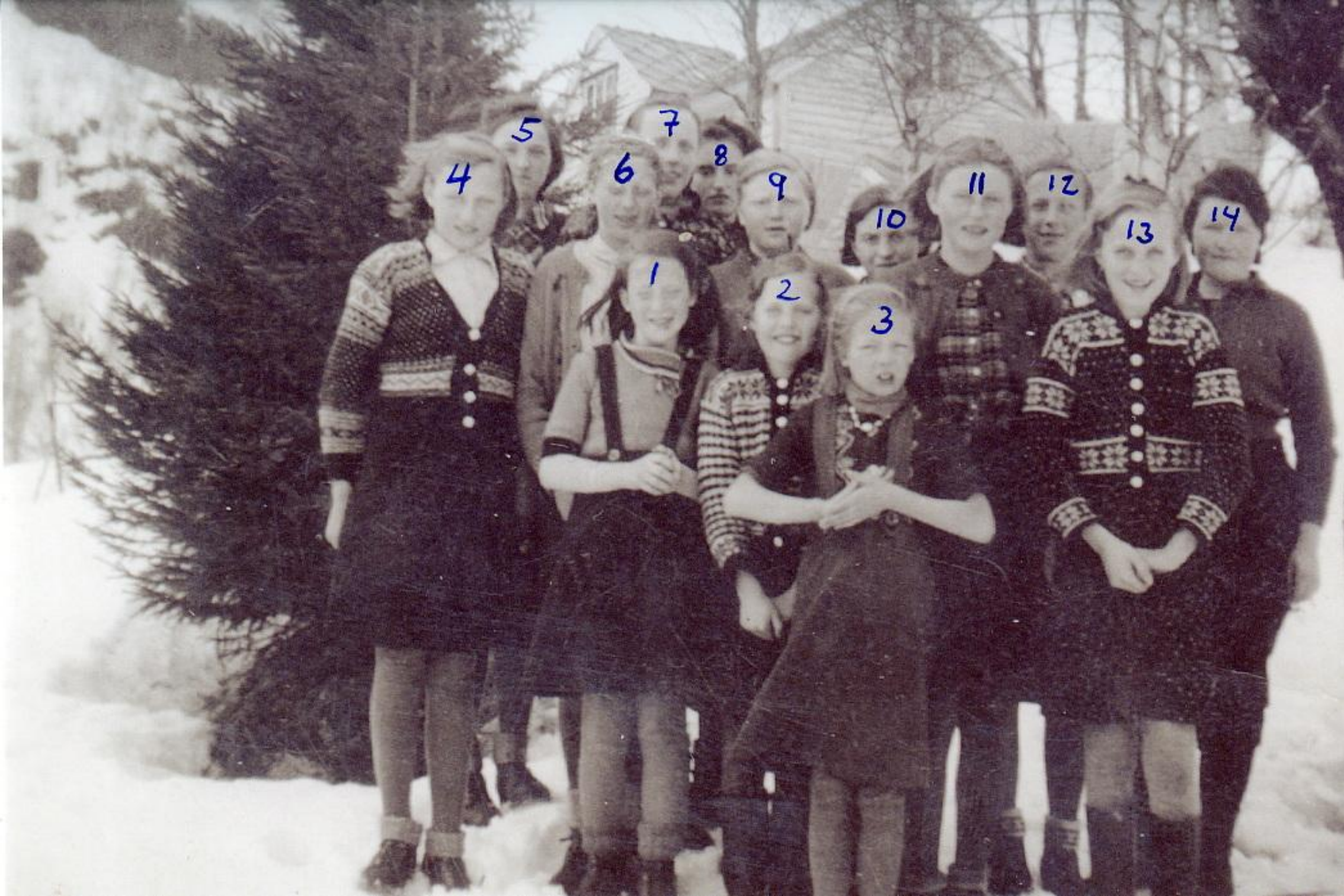
Frå venstre framme:

Anna A Høysæter f 1890, ugift, (Slåtte-Anno), Berta Høysæter f 1888, d 1919 av spanskesykja (Helgeberto), Ukjend, Nils J Høysæter f 1899 g 1932, far til Jarle Høysæter (Instaslotto-Nilsen), Lærer ukjend, Ukjend, Martin M. Høysæter (Peramartin) - han var målar, Margit Rolland f 1898 (Janamargit gift med Henrik Rolland Haus).

Frå venstre bak:

Georgina Høysæter f 1897 g Gravdal (PeraJørgina), Borghild Høysæter f 1896 g Børdal (LassaBorghild), Hilda Høysæter f 1895 g Ulland (Helge-Hilda), Nils P. Høysæter f 1899 gift med Nancy Våge (Utgjere-Nilsen), Nils N. Høysæter f 1899 gift med Agnes Sjursen (LassaNils Lærer), Gurina Høysæter f 1889 gift August Høysæter - budde på Øystølen, Guleik Børdal f 1892 gift med Larsina Sjursen og seinare Borghild Svensdal, Anna Børdal f 1892 gift med Oluf Bolstad, Martha Børdal f 1896 - gm Aksel Ulland.

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

1

2

3

Søndagsskule eller syklubb hos Sjurane på 1940-talet. 1) Aud E. Høysæter (1929-2017), 2) Gunnlaug S. Høysæter (1929-2019), 3) Bjørg E. Høysæter (1931-2015), 4) Torbjørg B. Drageseth (1926-), 5) Bergljot B. Drageseth (1922-), 6) Anna K. Svensdal (1925-2021), 7) Torborg E. Drageseth (1925-), 8) Signe P. Høysæter (1925-), 9) Agnes T. Høysæter (1926-), 10) Margit T. Høysæter (1928-2007), 11) Klara K. Svensdal (1927-2017), 12) Solveig A. Høysæter (1926-), 13) Borghild S. Høysæter (1928-2021), 14) Klara K. Høysæter (1910-1982). Klara K. Høysæter dreiv søndagsskule i skulehuset på Høysæter på 50 og 60 talet.

Klar for skuletur frå Høysæter. Blanda klasse frå trinn 1 til trinn 7, på veg til Øystese for å sjå på gullfiskedammen.

Datering: Truleg våren 1960

Fremst frå venstre: Asbjørn Eikestad, Målfrid Eikestad, Bjørn Høysæter, Nils Reidar Høysæter

Mellomste rekka: Ove Fanebust, Marit Kolle, Magnhild Høysæter, Åse Høysæter, Arvid Kolle

Bak: Margunn Høysæter, Esther Kleivane, Randi Høysæter og Alf Høysæter

Bakarst: Jenta bakarst er ukjent

Skuleklasse frå Høysæter på tur 1963

fv: Ruth Østvik, Ingeborg Drageset, Marit Kolle, Nils Reidar Høysæter, Mærlyn Østvik, Nils Høysæter (lærer), Else Kolle, Målfrid Eikestad, Bjørn Høysæter. Bengt Dragset og Ove Fanebust framme. Denne turen var ein slags avslutningstur for Høysæterskulen. Dei gjekk frå Høysæter til inst i dalen, like ved toppen av stolheisen i Eikedalstrekket. Frå hausten 1963 blei elevane busa til Frøland skule.

Skuleklasse frå Høysæter på tur - 1963

Bak fv: Ruth Østvik, Mærlyn Østvik, Ingeborg Drageset, Else Kolle, Målfrid Eikestad, Marit Kolle, Bengt Dragset.

Framme fv: Ove Fanebust, Asbjørn Eikestad, Nils Reidar Høysæter, Bjørn Høysæter.

Samnanger historielag
Fotoutstilling oktober 2024

Vegen Børdal - Høysæter

I bakgrunnen ser vi vognhuset til gardane på Høysæter. Gardane på Høysæter hadde ikkje veg lengre enn til Børdalen. Her sette dei frå seg vogna når dei hadde vore på Tysse. På gamlevegen vidare opp til Høysæter måtte dei bera, eller nytta hest med «drøv» som dei kalla det, eller dragslede. (Dragsleden hadde korte stålbesette meiar, og blei nytta om sommaren.) Dei kunne dra ein sekk med 100 kg mjøl på den. Du kan sjå høyllass på drøv under overskrifta «Gardsdrift og daglegliv».

Frå venstre Odd, Erling og Leif Drageset. Datering: 1947?

Gamlevegen frå Børdalen til Høysæter gjekk mellom elva og gjerdet. Vegen var for smal og dårleg til hest og vogn. Til Børdalen og opp igjen til Høysæter måtte dei gå, eller bruka hest og dragslede når dei hadde tunge ting. Vidare frå Børdalen kunne dei nytta vogn, som dei hadde ståande i vognhuset her.

Noralia i Børdalen 30. juli 2024

Gamlevegen frå Børdal til Høysæter har mange fine murar. Denne brua er heilt intakt, men delar av vegen er øydelagt. Likevel kan ein gå vegtraseen nesten heilt opp til Høysæter også i dag. Det er Odd Drageset som viser veg oppå brua.

Trygve Høysæter 1923-2013, var med og bygde den nye vegen til Høysæter. Slik lærte han vegarbeid av gamlekarane. Han var seinare anleggsarbeidar heile yrkeslivet. Den første betalte jobben hans var tunnellarbeid i Tokagjelet.

Denne klokka bytta Trygve til seg frå to gamle taterar. Dei før mykje med hest og kjerre, og trong noko mjukt å sitja på. For klokka fekk dei bytta til seg skinnputene i vogna, som Haugen hadde i Børdalen. Trygve syntest det var eit godt bytte. Klokka gjekk framleis bra i 2006, om lag 50 år seinare.

Samnanger historielag
Fotoutstilling oktober 2024

Fritidsaktiviteter

Det vart hoppa alle stader der det var ein bakke. Her frå Høysæterkvanndalen 1924. Til venstre ser vi eit nyare sel, i midten ser vi 5 litt eldre sel, og heilt til høgre ligg hytta til Svenke. Bak Svenkehytta ser vi skispor høgt opp i lia, det var truleg ein hoppbakke. I dag er terrenget mykje meir gjengrodd.

Påskerenn på Høysæter i ein av dei mindre bakkane ca 1961. På denne tida var "flaksing" vanleg. Vi ser Jan Monsen i svevet.

Sverre Høysæter, son til Nils Høysæter frå Lassane. Her hoppar han i ein hoppbakke på Instaslåtto innover mot Kuhaugen. Ca 1955

På ski ved Instaslåtto på ettervinteren ca 1955. Jostein Høysæter f 1944 (Instaslåtto), Per Eikestad f 1946 (Perane), Alf Høysæter f. 1947 (Heimstaslåtto), Magnhild Høysæter f1945 (Heimstaslåtto), Margunn Høysæter f 1946 (Instaslåtto). Margunn var lang for alderen, og det var uråd for dei andre ungane å konkurrera med henne på 60-meter.

Skitur - i "Skaret" i påska ca 1960.

Påsketurane gjekk oftast til "Skaret" "Middagsdalen" eller "Grøet"

Avbilda person/personar: Berit Holm (1943), Alfred Nygård (1897), Nikolai Holm (1903-1985, Harald Flatabø (1930-2023, ukjent, Kirsten Nygård

Påskeandakt i Skaret, 1. påskedag, ved Monrad Rasmussen. Dette var ei årleg tilstelling. Datering: ca 1960

1973 -Samling før påsketuren tek til - "Lassagarden" gnr. 33, bnr. 4

I år med lite snø, kørde dei som budde nede ved tjødna ofte opp på florhauen, for så å gå på ski vidare.

Avbilda person/personar: frå venstre: Gunn Holm (1946), Arild Fanebust (1956), Berit Holm (1943), Knut-Inge Fanebust (1960),

Gisle Øye (1948), Benedikte Schreiner , Heidi Østvik (1959), Ruth Østvik (1955), Mærlyn Østvik (1954).

Skileik - Påska 1980

Påskerenn/kostymerenn var fast tradisjon påskeaftan. I ein eller annan form heldt det framleis på. Då det etter kvart vart fleire og fleire hytter på Høysæter, vart leiken gjerne delt opp på fleire områder. Dette er frå «Peramyra»

Avbilda person/personar: I forgrunnen: Åse Jørgensen (1955), Ove Fanebust (1951-2019), Irene Fanebust (1975) + ukjente.

Tverrlifolket ved middagsskaret nord for Høysæter, påska 2002? Hit gjekk dei både frå Høysæter og frå Tverli. Frå venstre: Randi Haga, sønnene Ronny, Kenneth, besto (mormor) Bergit Valland Minde og til høgre Preben Haga.

På slutten av påskeskituren i Tverli. Ronny Haga og mormor Bergit Valland
Datering: ca 2002.

Hobbyfiske i Høysætertjørna, 1965.

På neset nedanfor gnr. 34, bnr 93 «Øyahytta», og skulen.

Guten er Bjarne Bø. Bak han ser vi ein av dei gamle bussane. Til frampå 70 talet hadde Høysæter bussrute kvar tirsdag, fredag og søndag.

Andre påkedag var der opp til 3 bussar som henta påskegjester. Dei kom stort sett frå Bergensområdet.

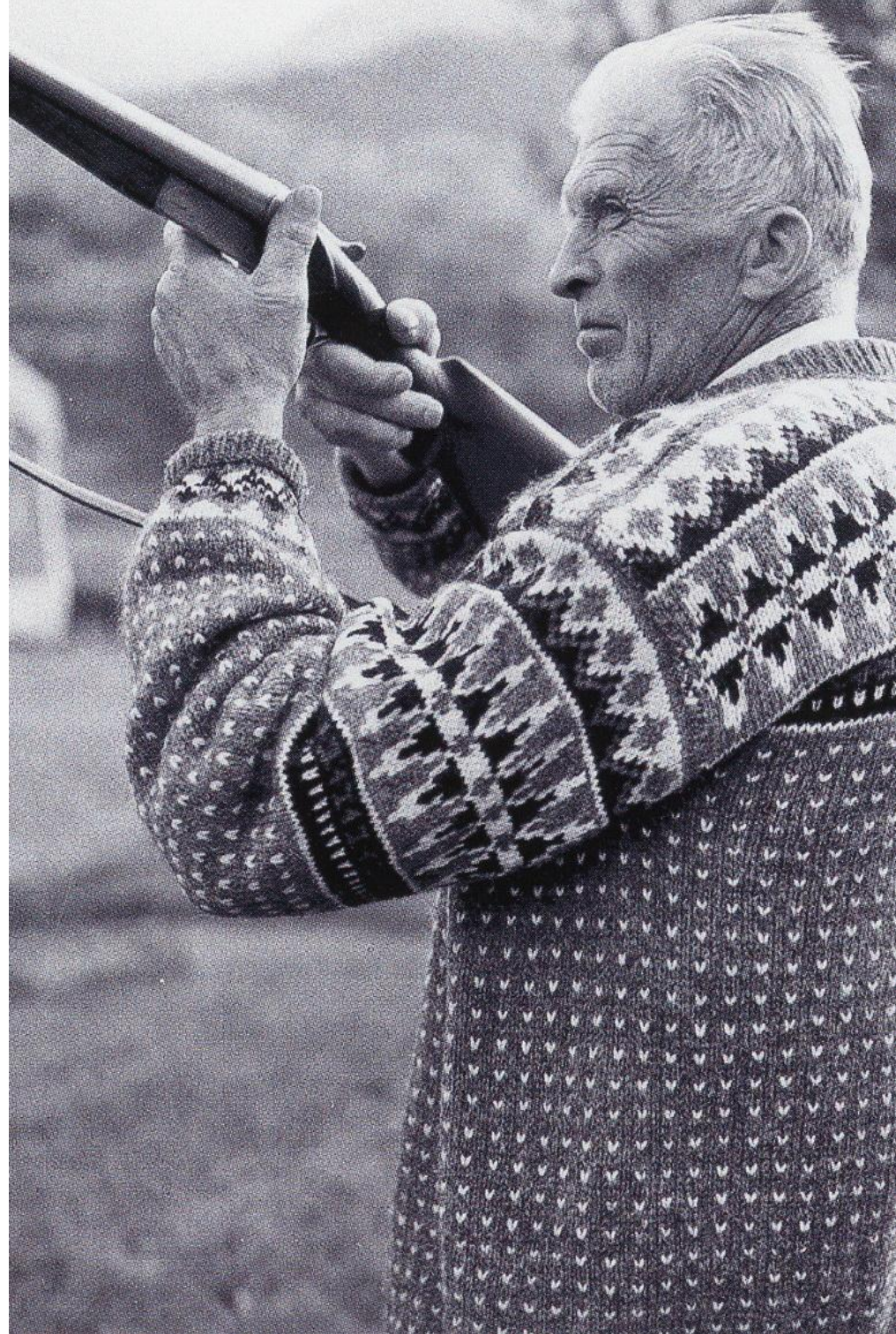

«Alle skaut på Høysæter».

Hauen sett frå Heimstaslåtto. I skuggane til venstre for vegen, er det nokre skarv som gir sikker bakgrunn for skyting. Terje på Hauen, og Alf i Heimstaslåtto låg på kvar si side av dalsøkket og skaut feltskyting. I Heimstaslåtto fanst det ein liknande stad med sikker bakgrunn. Dei låg på kvar sin gard og skaut, og anviste for kvarandre. Slikt er ikkje lov i dag.

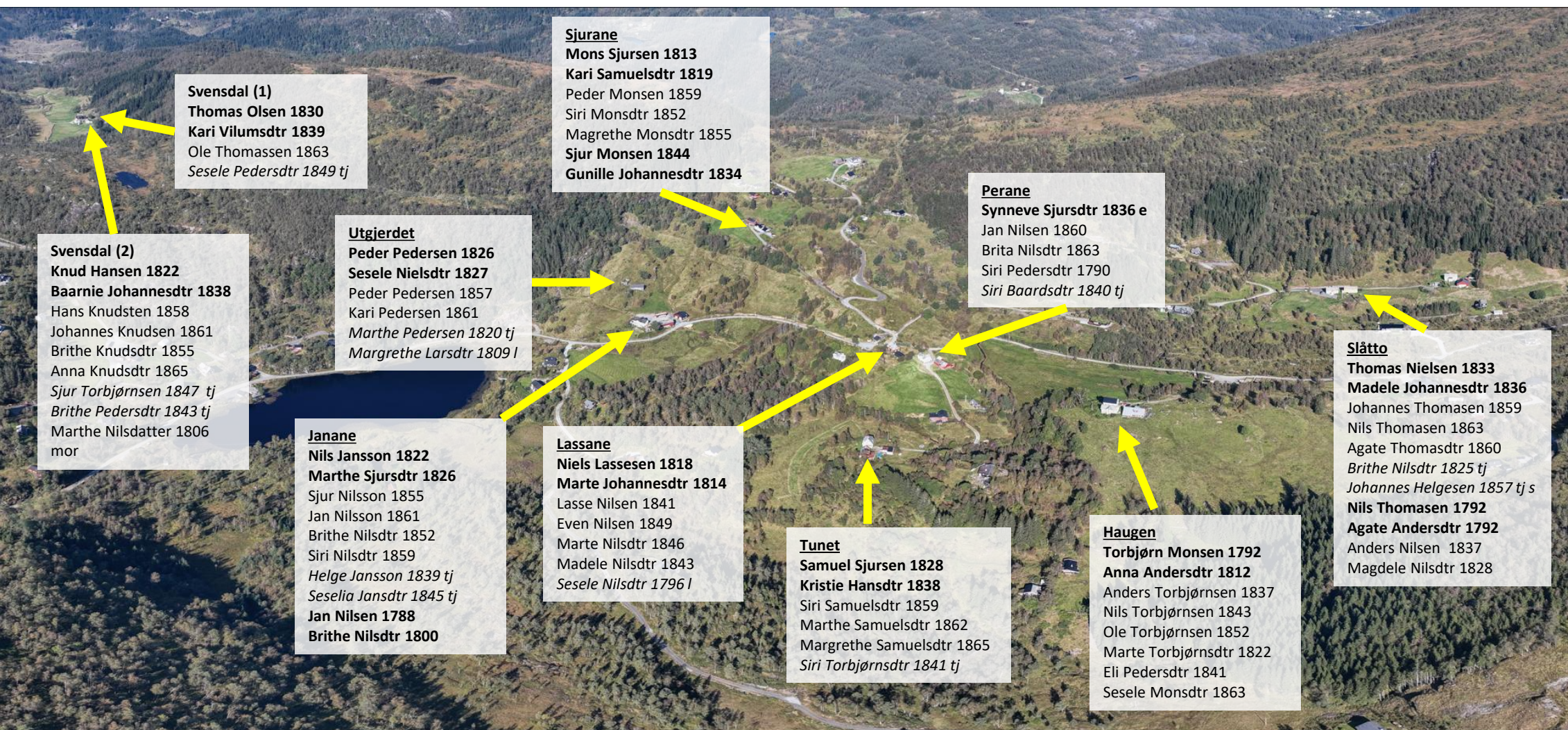
Heimstaslåtto på 1950- eller 1960-tallet. Om lag her i Heimstalåtto sto feltskyttarblinkane som Terje i Hauen skaut på, medan Alf anviste.

Andreas Høysæter f 1901, var ein av gamlekarane som lærte opp gutane i skyting. Her med haglegevær.

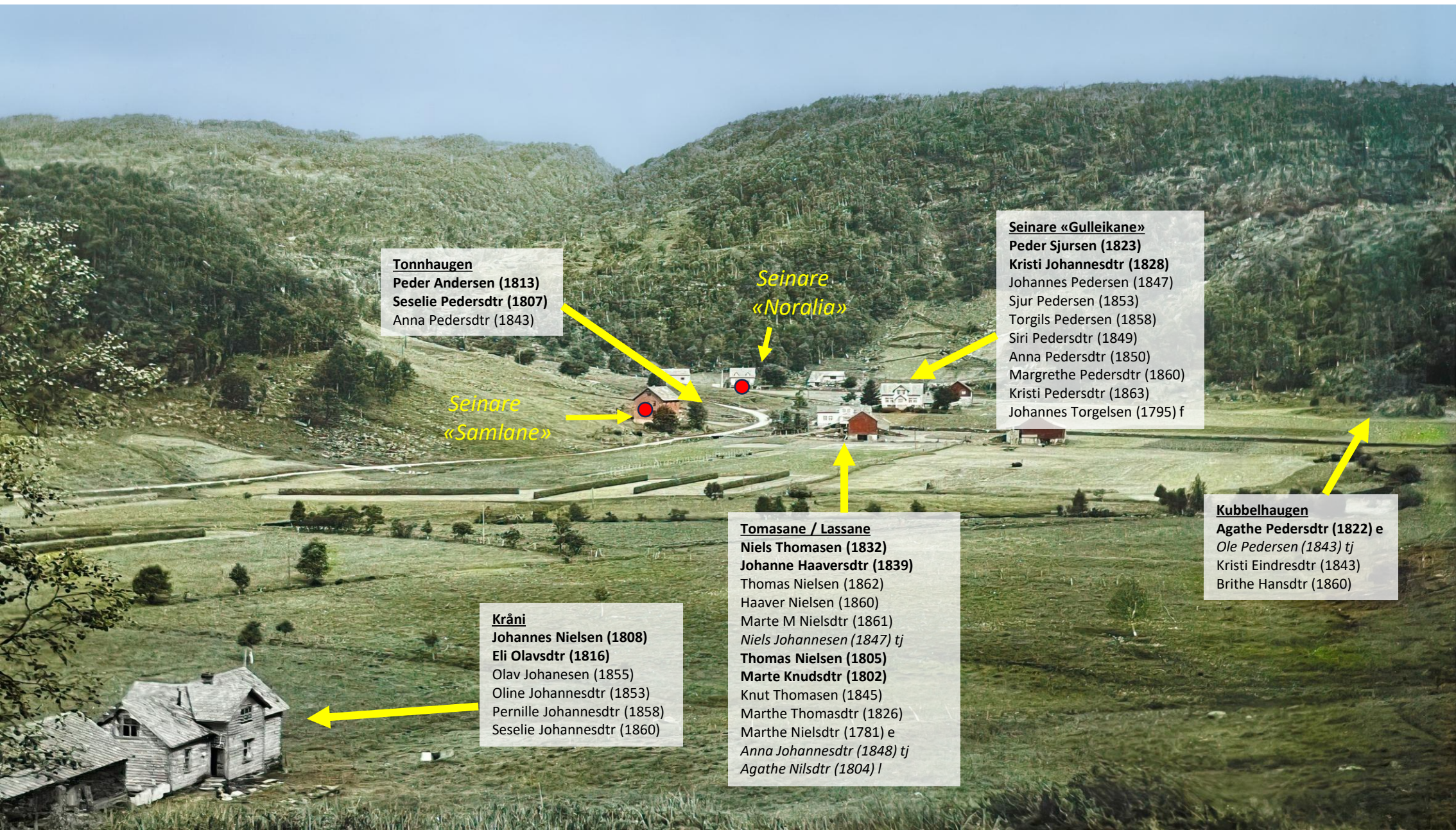
Folketelling Høysæter 1865

61 fastbuande

Folketelling Børdal 1865

32 fastbuande

Tonnhaugen
Peder Andersen (1813)
Seselie Pedersdtr (1807)
Anna Pedersdtr (1843)

*Seinare
«Noralia»*

Seinare «Gulleikane»
Peder Sjursen (1823)
Kristi Johannesdtr (1828)
Johannes Pedersen (1847)
Sjur Pedersen (1853)
Torgils Pedersen (1858)
Siri Pedersdtr (1849)
Anna Pedersdtr (1850)
Margrethe Pedersdtr (1860)
Kristi Pedersdtr (1863)
Johannes Torgelsen (1795) f

*Seinare
«Samlane»*

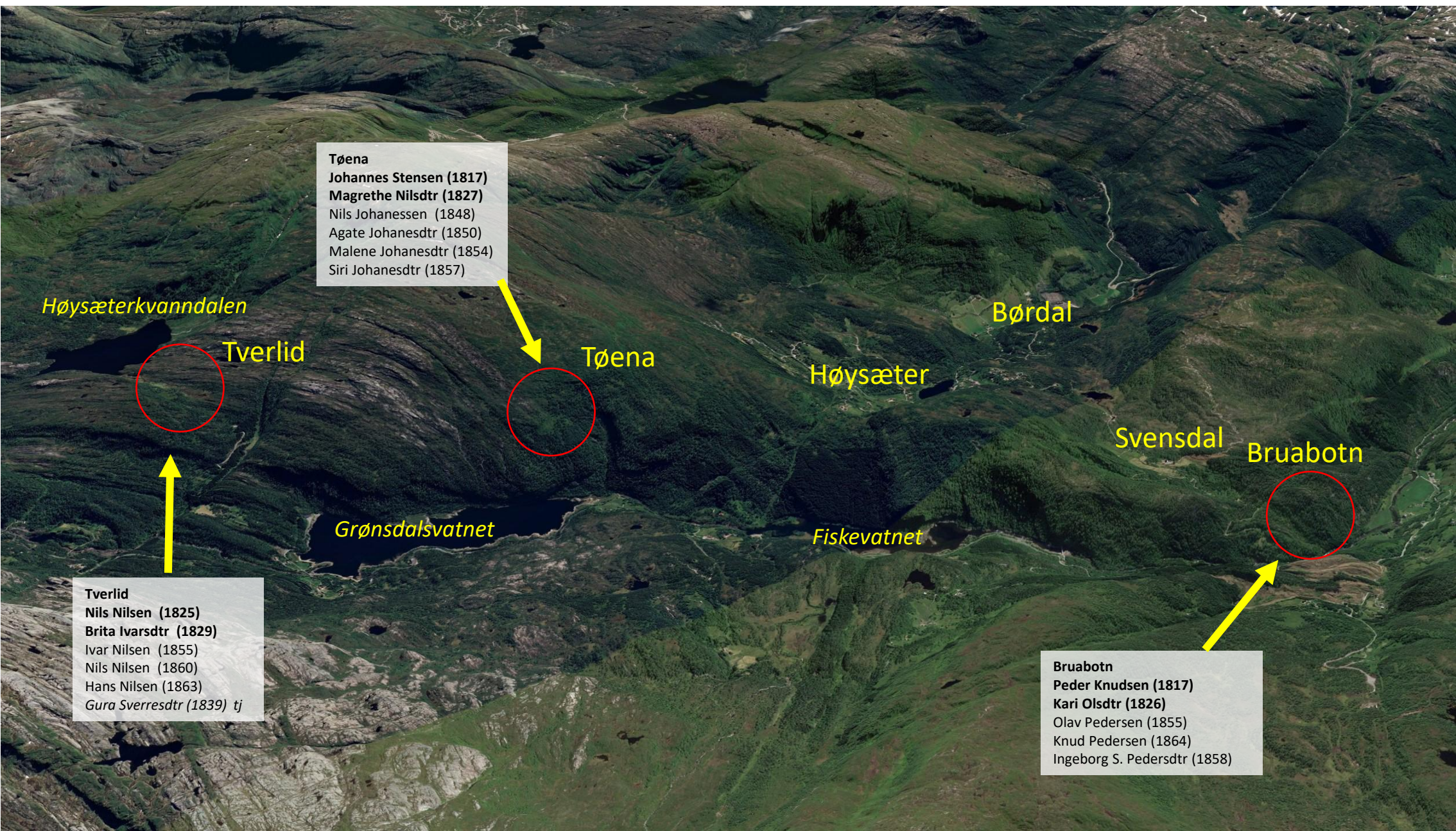
Kubbelhaugen
Agathe Pedersdtr (1822) e
Ole Pedersen (1843) tj
Kristi Eindresdtr (1843)
Brihte Hansdtr (1860)

Tomasane / Lassane
Niels Thomasen (1832)
Johanne Haaversdtr (1839)
Thomas Nielsen (1862)
Haaver Nielsen (1860)
Marte M Nielsdtr (1861)
Niels Johannesen (1847) tj
Thomas Nielsen (1805)
Marte Knudsdtr (1802)
Knut Thomasen (1845)
Marthe Thomasdtr (1826)
Marthe Nielsdtr (1781) e
Anna Johannesdtr (1848) tj
Agathe Nilsdtr (1804) l

Kråni
Johannes Nielsen (1808)
Eli Olavsdr (1816)
Olav Johannesen (1855)
Oline Johannesdtr (1853)
Pernille Johannesdtr (1858)
Seselie Johannesdtr (1860)

Folketelling Tverlid, Tøena og Bruabotn 1865

16 fastbuande

Tøena

Johannes Stensen (1817)
Magrethe Nilsdtr (1827)
Nils Johanessen (1848)
Agate Johannesdtr (1850)
Malene Johannesdtr (1854)
Siri Johannesdtr (1857)

Høysæterkvanndalen

Tverlid

Tøena

Børdal

Høysæter

Svensdal

Bruabotn

Grønsdalsvatnet

Fiskevatnet

Tverlid

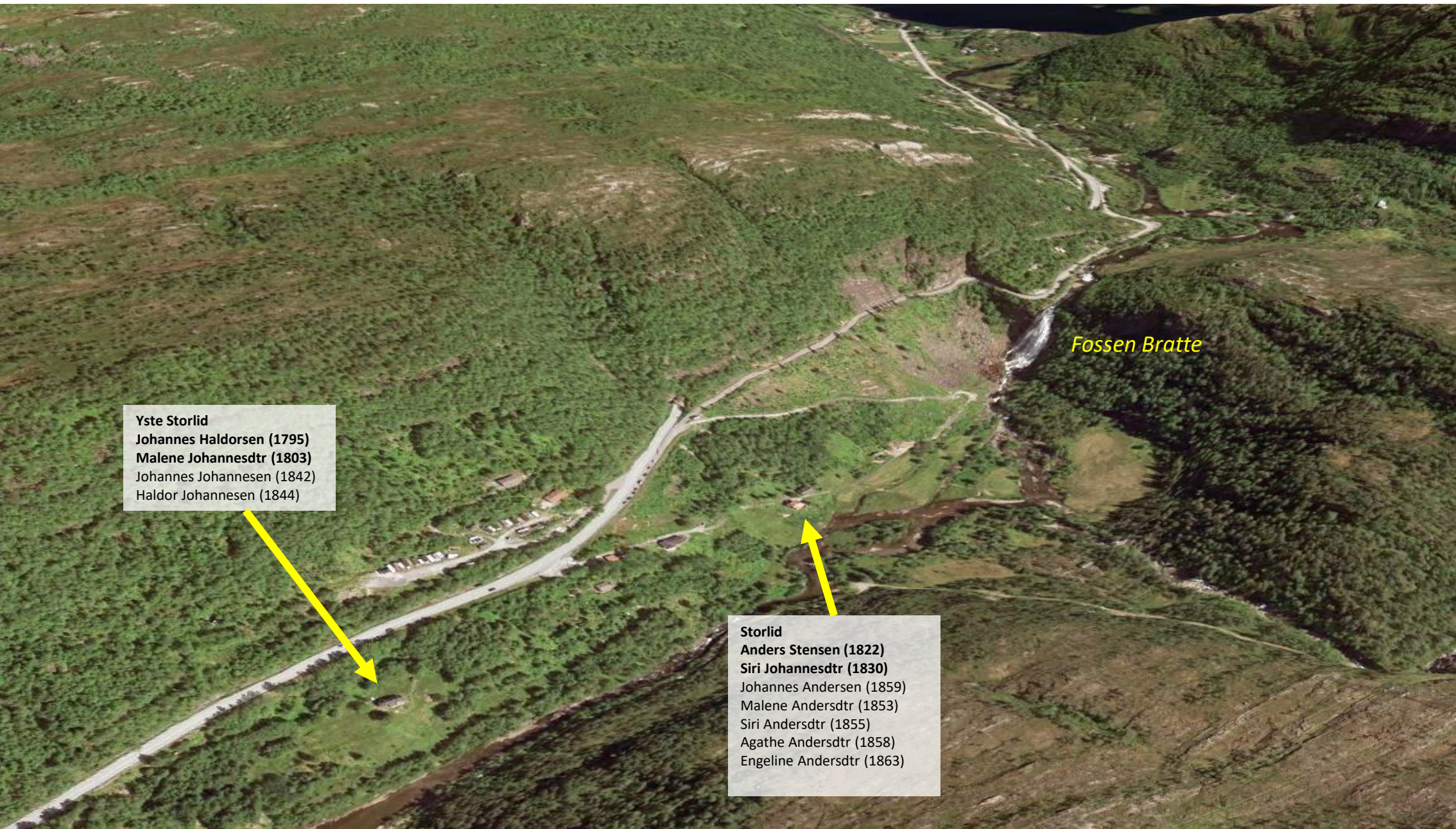
Nils Nilsen (1825)
Brita Ivarsdtr (1829)
Ivar Nilsen (1855)
Nils Nilsen (1860)
Hans Nilsen (1863)
Gura Sverresdtr (1839) tj

Bruabotn

Peder Knudsen (1817)
Kari Olsdtr (1826)
Olav Pedersen (1855)
Knud Pedersen (1864)
Ingeborg S. Pedersdtr (1858)

Folketelling Storlid 1865

11 fastbuande

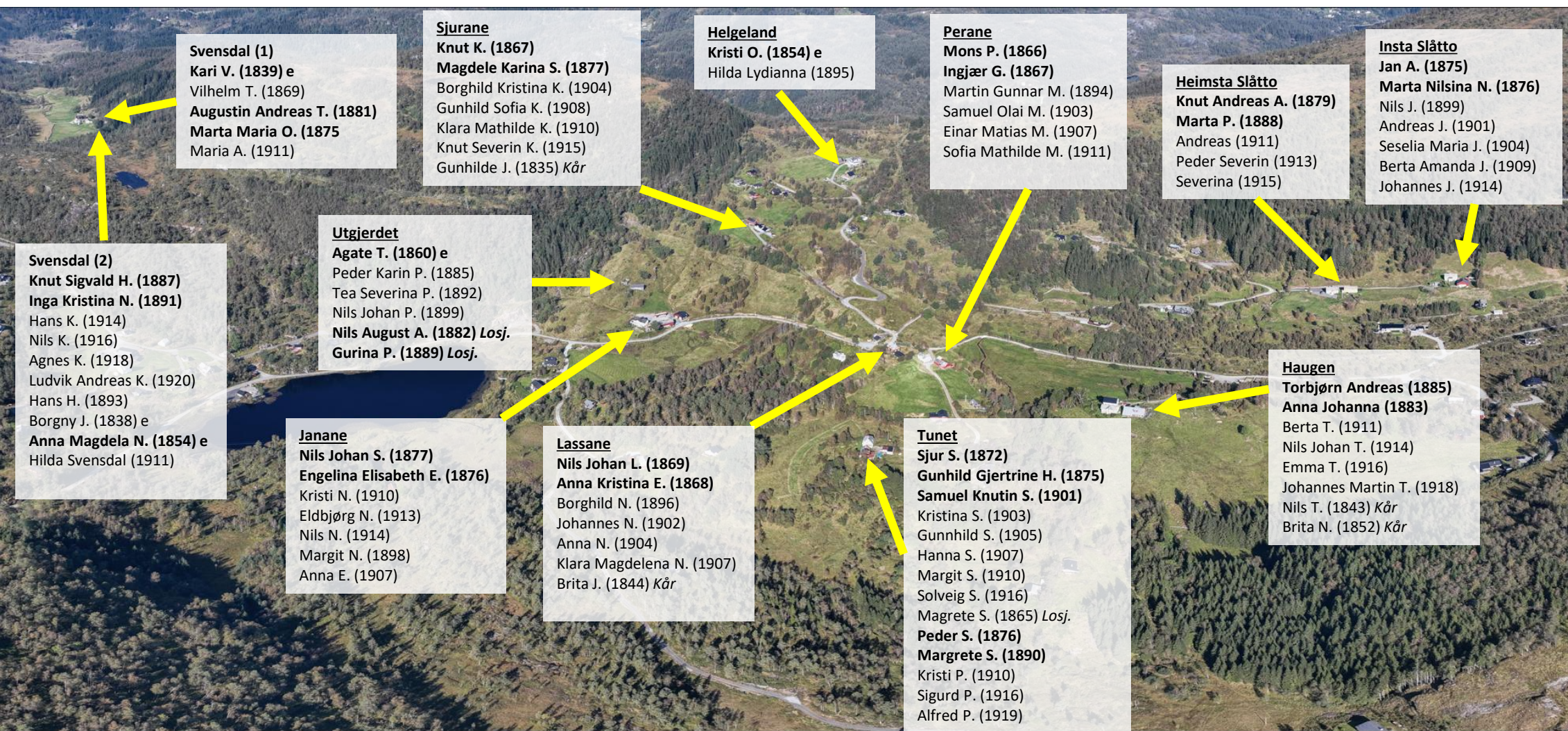
Yste Storlid
Johannes Haldorsen (1795)
Malene Johannesdtr (1803)
Johannes Johannesen (1842)
Haldor Johannesen (1844)

Fossen Bratte

Storlid
Anders Stensen (1822)
Siri Johannesdtr (1830)
Johannes Andersen (1859)
Malene Andersdtr (1853)
Siri Andersdtr (1855)
Agathe Andersdtr (1858)
Engeline Andersdtr (1863)

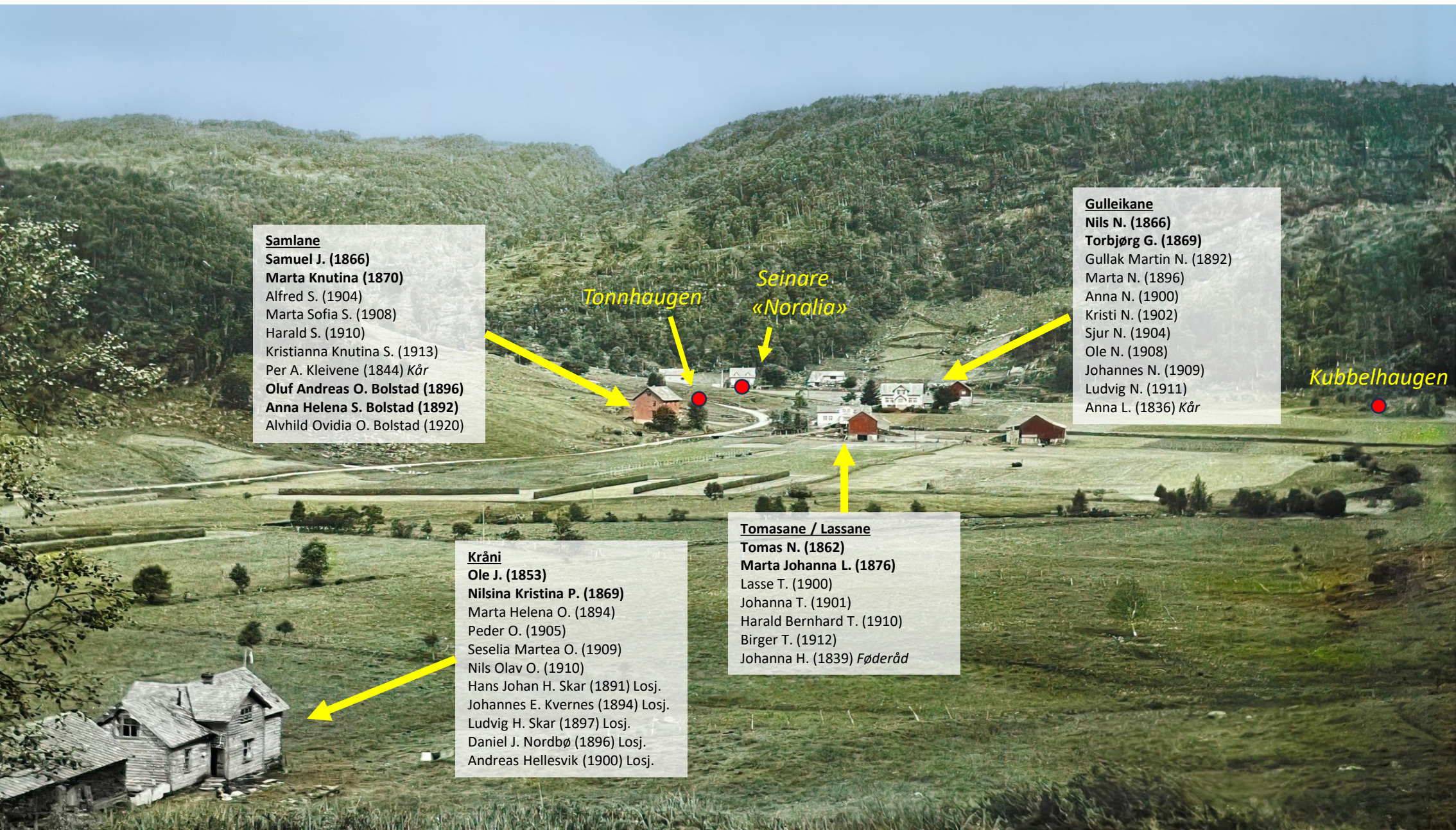
Folketelling Høysæter 1920

81 fastbuande

Folketelling Børdal 1920

34 fastbuande

Samlane

Samuel J. (1866)
Marta Knutina (1870)
Alfred S. (1904)
Marta Sofia S. (1908)
Harald S. (1910)
Kristianna Knutina S. (1913)
Per A. Kleivene (1844) *Kår*
Oluf Andreas O. Bolstad (1896)
Anna Helena S. Bolstad (1892)
Alvhild Ovidia O. Bolstad (1920)

Tonnhaugen

*Seinare
«Norolia»*

Gulleikane

Nils N. (1866)
Torbjørn G. (1869)
Gullak Martin N. (1892)
Marta N. (1896)
Anna N. (1900)
Kristi N. (1902)
Sjur N. (1904)
Ole N. (1908)
Johannes N. (1909)
Ludvig N. (1911)
Anna L. (1836) *Kår*

Kubbelhaugen

Kråni

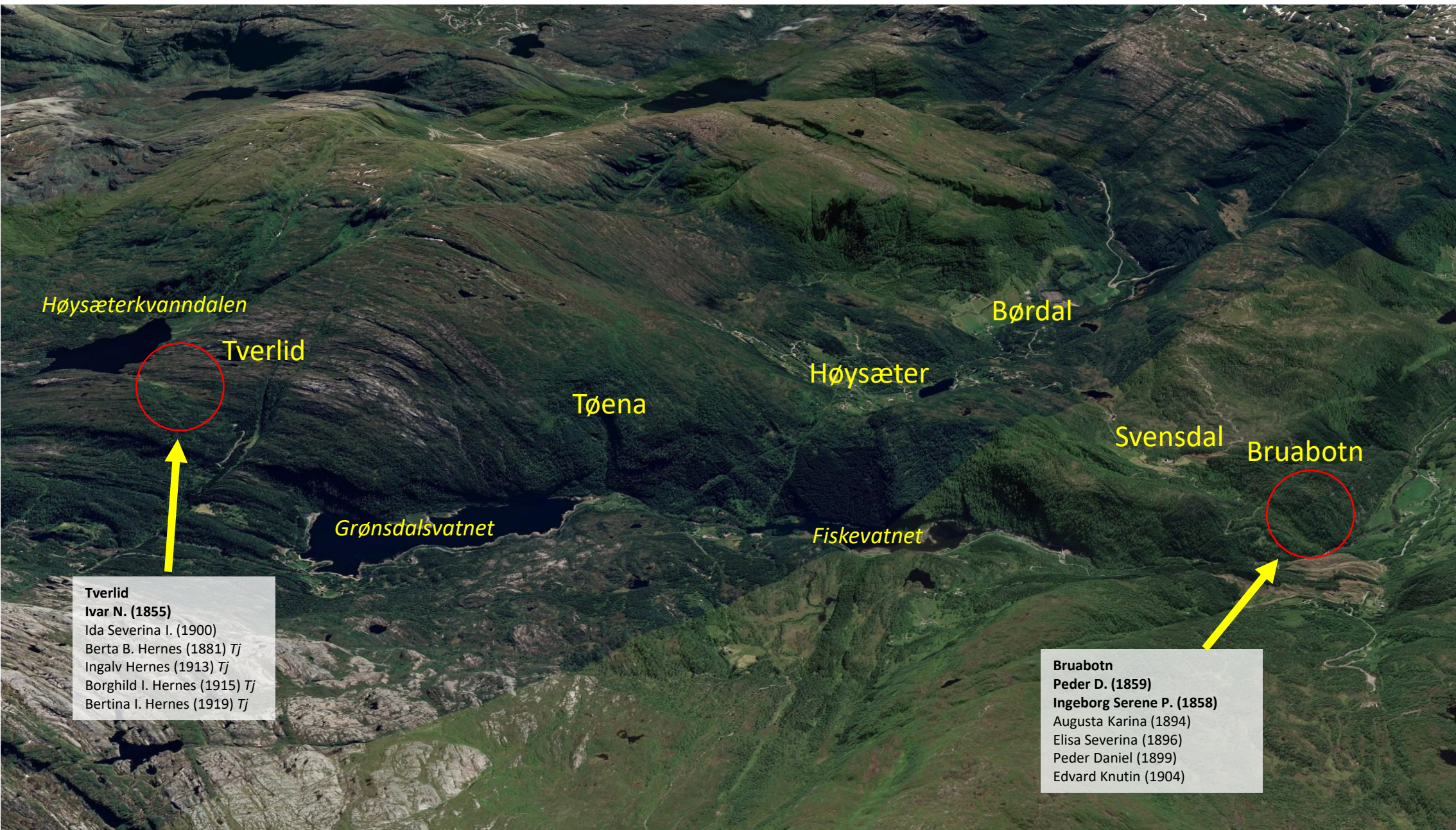
Ole J. (1853)
Nilsina Kristina P. (1869)
Marta Helena O. (1894)
Peder O. (1905)
Seselia Martea O. (1909)
Nils Olav O. (1910)
Hans Johan H. Skar (1891) *Losj.*
Johannes E. Kvernes (1894) *Losj.*
Ludvig H. Skar (1897) *Losj.*
Daniel J. Nordbø (1896) *Losj.*
Andreas Hellesvik (1900) *Losj.*

Tomasane / Lassane

Tomas N. (1862)
Marta Johanna L. (1876)
Lasse T. (1900)
Johanna T. (1901)
Harald Bernhard T. (1910)
Birger T. (1912)
Johanna H. (1839) *Føderåd*

Folketelling Tverlid og Bruabotn 1920

8 fastbuande

Høysæterkvanndalen

Tverlid

Tøena

Høysæter

Børdal

Svensdal

Bruabotn

Grønsdalsvatnet

Fiskevatnet

Tverlid

Ivar N. (1855)

Ida Severina I. (1900)

Berta B. Hernes (1881) Tj

Ingalv Hernes (1913) Tj

Borghild I. Hernes (1915) Tj

Bertina I. Hernes (1919) Tj

Bruabotn

Peder D. (1859)

Ingeborg Serene P. (1858)

Augusta Karina (1894)

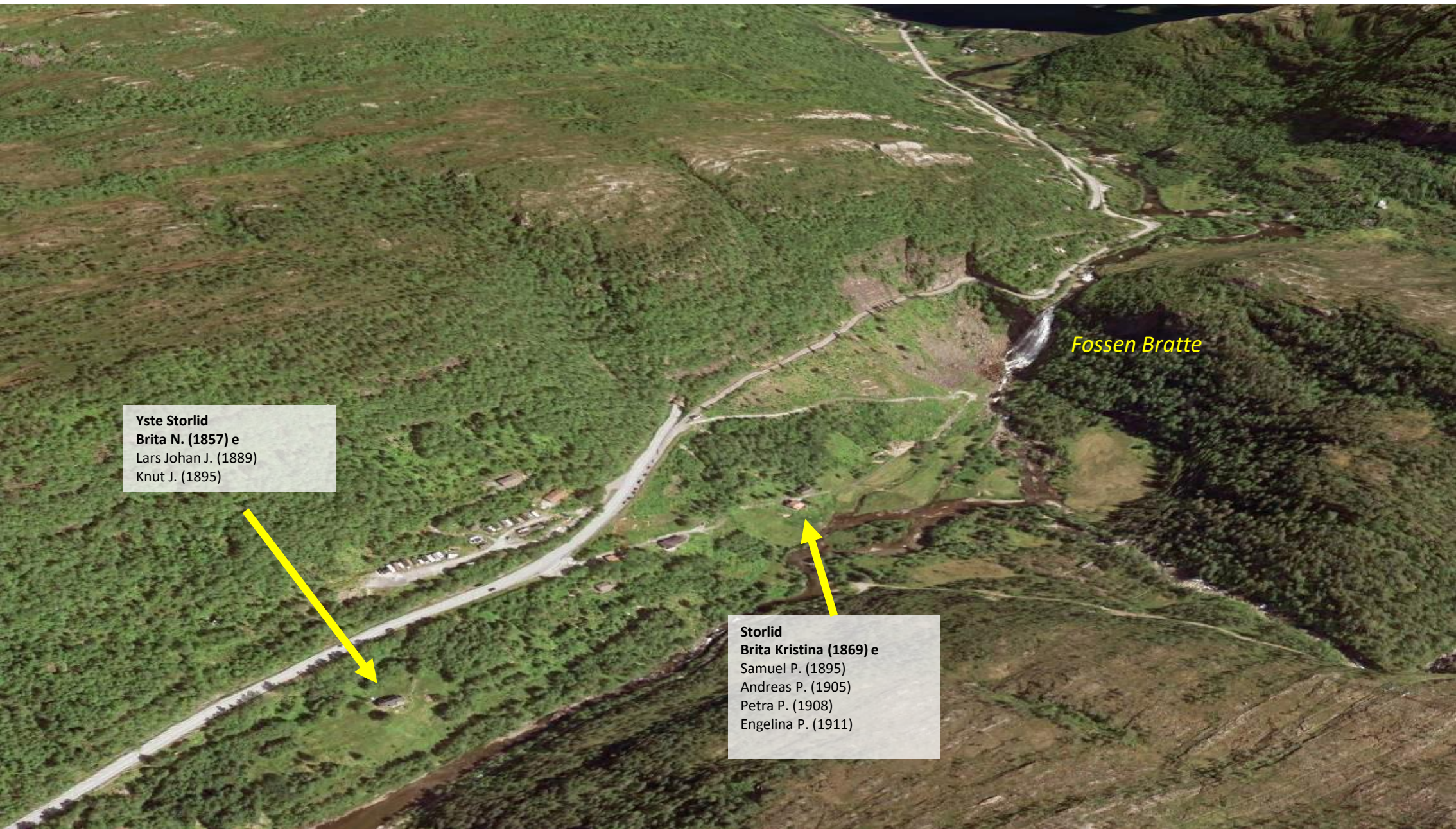
Elisa Severina (1896)

Peder Daniel (1899)

Edvard Knutin (1904)

Folketelling Storlid 1920

8 fastbuande

Yste Storlid
Brita N. (1857) e
Lars Johan J. (1889)
Knut J. (1895)

Fossen Bratte

Storlid
Brita Kristina (1869) e
Samuel P. (1895)
Andreas P. (1905)
Petra P. (1908)
Engelina P. (1911)